

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**EPISTOLAE TRES AD || D. IOANNEM PAPPVM ||
THEOLOGVM LVTHE-||RANVM:|| PRIMA, Excitatoria, cùm in
seruando iureiurando Emetingæ factò, ne-||gligentior
esset Pappus.|| SECVNDA, Refutatoria Parallelorum ...**

Pistorius, Johann

COLONIAE, 1594

VD16 P 3042

Capvt Qvintvm, De Infantibvs Et Occvltis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43314

Detractis verò publicis confessoribus religio-
nis, restant deinde soli muti infantes & in ca-
ligine demersi occulti: de quibus breuissimè
agemus.

Abruptam & fatiscentem per totum Papatum & in-
finitos annos Ecclesiam, primùm omnium Lutherus in-
teriectis baptizatis infantibus obstruendam & colligan-
dam esse censuit (*Tom. 5. fol. 145.*) Imitati sunt Lutherum
discipuli: & tãdem infelix Hunnius Apostatæ patris hæ-
reticus filius: ille Hunnius qui contra Apologiam, inte-
gumentũ confusionis Augustanæ (*articulo septimo*) agrum
Matthæi 13 non mundum sed Ecclesiam esse putat: & me
consentientem cum Apologia ridiculè criminatur, stul-
tus calumniator Lutheranæ Apologiæ. Is igitur inter cæ-
teras indignissimas responso stultas scurrilitates, imperi-
tus totius Theologiæ & peruersor historiarum atque Pa-
trum, ex incredibili hebetudine vehementer sibi placet:
& quasi tendiculas fabrè fecisset, quibus cõstringere nos
ad confitendam Lutheranorum cum Catholica Eccle-
sia coniunctionem posset, sic pueriliter exultat. Nam vel
valere baptismum factum à Lutheranis vel non valere
scribit: & nobis optionẽ deligendi tribuit. Audiatur mun-
dus acumen incredibile. Atqui valere ex eo concludit,
quòd infantes à Lutheranis baptizati non rursus à nobis
adhibentur ad baptismum. Concludit igitur Hunnius
inde tria: vnum cum Luthero, in mortuis ante rationis
vsum infantibus fuisse sub Papatu Ecclesiam & eiusmodi
solos infantes, quorum multæ fuerint myriades, tametsi
nullus adultus rectè credidisset, satis esse ad constituen-
dam Ecclesiam Christi: Reliqua duo ex primo & vnum
rursus ex altero supra Lutherum progressus infert: ni-
mirum latiùs patere Catholicam quàm Romanam Ec-
clesiam:

clesiam: cùm Romana tantùm ad pontificios, Catholica ad omnes baptizatos referatur: Deinde Lutheranum cœtum quanquam à Papatu separetur, tamen non propterea separari ab Ecclesia Catholica, cuius sit multò maior amplitudo, quàm Papatus. Quis non obstupesceret solertiam Hunnij? Iube Pappo clamare fratrem tuum *εὐρημα, εὐρημα*: vt ille quondam fecit exiliens è balneo, propter inuentionem Mathematicæ dubitationis immoderatè gestiens Philosophus. Tamen aciem acerrimam & incredibilem perspicaciam examinemus parum in Hunnio: & principio conclusionem primam, communem Hunnio cum Luthero & Lutheranis. Percontanti igitur Papistæ qui ante nos fuerint Ecclesia vera Christi, rectè responderi putant, fuisse infantes. Infans profectò responsio ab infantibus Lutheranis pro infantibus mortuis: ad alia cepæ: non aliter, quàm si tempore Ardanorum interrogatus Catholicus aliquis qui tum essent vera Christi Ecclesia, dixisset esse infantes Ardanorum: vel si hodie Lutheranus quærenti quinam constituerent Ecclesiam Christi, responderet infantes esse Calvinistarum & Catholicorum. An verò non meritò cachinno maximo exhiberetur? Nec enim qui Ecclesiam quærit, quærit infantes: qui Ecclesiam per baptismi sacramentum tantùm participant & definitionem totam Ecclesiæ non perficiunt: sed interrogat de sparsorum per totum orbem hominum societate, in qua Euangelium rectè docetur & rectè administrantur sacramenta vt matris tuæ confusionis verbis vtat. In ista igitur societate insunt quidem infantes, cooptati per baptismum: tamen Ecclesiam soli non constituunt: nec accidet vnquam vt vsque ad infantes restinguatur Ecclesia tota, & in illis solis consistat. Blasphemia est maxima: turpitudine Lutheranorum contra scripturam & contra Christum, qui Ecclesiam suam vult esse perpetuam: non solum in infantibus qui sunt minùs principalis & extrema

pars Ecclesiæ: sed in adultis vtentibus ratione qui tum custodes & doctores esse & præcones (*Esaia 62. Hier. 33. Matthæi 24. Ephes. 4.*): tum doceri omnia mandata & veritatem omnem (*Esaia 2. Matthæi 28. Ioannis 16.*): & confiteri Christum (*Matthæi 10. Rom. 10.*): & baptizare conferreque & participare sacramenta possunt; quorū nihil ad infantes primas Ecclesię plantas & per baptismum facta mēbra pertinet. Asini igitur sunt, qui cūm Ecclesiam nominare iubentur, præclare se rem fecisse iudicāt, cūm infantes nominant. Quid verò de Elia dicent? quem inepti homines & præsertim Schmidlinus in Eslingensibus cōcionibus sic solū in toto mundo relictū fuisse purum Dei cultorem scurriliter mentiūtur, vt si interrogaretur an vllum alium præter se in orbe terrarum sciret, scurra Schmidlinus negaturū Eliā scripserit? Cur enim tametsi nullum nouisset, non, vt Lutherus & Hūnius, nominare posset infantes & eorum qui circumcisi in regno Israelis essent, myriades plurimas? cur rursus si infantes Ecclesiam sustinent, solum se relictum conqueritur Elias? non quòd verum sit & Elias vnquam existimauerit, solum se vel in mundo vel in Israele superesse ciuem Ecclesiæ & feruum Dei: (est enim falsissimum, cūm vicinum totum Iudæ regnum & in eo summam dignitatem atque puritatem religionis meminisset & in Israele centum ab Abdia in cauernis inclusos Prophetas (3 *Reg.* 8.) & populū à se paulò antè miraculo conuersum ad laudandum Deum & ad interficiendos Baalitas recordaretur Elias, nec aliter se solum diceret quàm (*cap.* 18.) inter Prophetas & (*cap.* 19.) inter publicos religionis propugnatores.) sed quòd Lutherani per errorem & malitiam contra apertissimam scripturam solum fuisse fingant. Tamen sit verum, quod est mentitum: & fuerit solus inter adultos Elias: quomodo verū igitur dixit Elias cūm se solum essebis repetit? & prætermittit infantes, si infantes constituunt Ecclesiam? & cur non vt Lutherani nobiscum,
 sic

sic Elias cum Deo æquè liberaliter egit? & non se solum sed multa millia infantum commemoravit, cum ostendere vellet Ecclesiam?

Sunt pars Ecclesiæ infantes & prima tanquam virgulta ex quibus arbores proceræ nascuntur: tamen nemo vir intelligens cum de Ecclesia Christi quæritur, respondet de solis infantibus. Deinde quanquam sic commodè responderetur: ecquidnam momenti vel ponderis haberet ad fouendum Lutheranismum? Quid enim si infantes sub Papatu fuerunt tota Christi Ecclesia: an igitur fuerunt Lutherani? & an Ecclesia eorum fuit Lutherana? At qua necessitate? cuius mediæ connexionē? Baptismo inferebantur Papistarum liberi in Ecclesiam veram. Ergo ista Ecclesia vera fuit Lutherana. Ergo Hunnius est lapis: Lutherus asinus: baculus angulus. O disputatores. Cōcedamus errasse Patres papistas: solos infantes retinuisse Ecclesiam veram: Cur autem sequitur infantum veram Ecclesiam fuisse Ecclesiam Lutheri? cur non fuit Arii? Cinglij? Schvvenckfeldij? Fortassis quia vestra vera est. At hoc positum est in quæstione. Cur igitur adhuc Lutherana fuit? An quia fuit? An Hunnius est stipes quia stipes? hæreticus quia hæreticus? sed instabit: Vbi ratus est baptismus, ibi esse Ecclesiam & baptismum non dispensari nisi intra Ecclesiam: sic enim loquitur rudis Theologus Hunnius. At primùm nihil efficit. Nec enim si vera Ecclesia fuit in Papatu & inter infantes: propterea fuit Lutherana. Secundò mentitur publicè contra principium Theologiæ. In Turcia posset Turca alienissimus ab Ecclesia Christi si in verbis inhæreret & baptismum quoquo modo intenderet, baptizare infantem, isque Lutheranis valeret baptismus, An igitur in Turcia & isto loco esset Ecclesia? & an hic baptismus consecraretur intra Ecclesiam? At quam illam? vbi esset Turca solus & infans nondum baptizatus Turcicus? Deinde Lutherus per Diabolicam furorem diabolo baptizandi

zandi potestatem & efficaciam tribuit (*Tom. 6. fol. 99. & 180.*)
 An igitur inter Diabolum & baptizatum erit Ecclesia?
 Et an intra Ecclesiam baptizat & pertinet ad Ecclesiam
 Diabolus? Sed insanit diabolicè Lutherus: & nihil in-
 telligit Hunnius. Valet & sanctus est baptismus extra Ec-
 clesiam & foris ut inquit vir sanctus: sicut vasa sancta
 templi & arca Dei etiam inter gentiles in mensa Baby-
 lonici regis & in agro Philistino retinuerunt veterem san-
 ctimoniam: non quod ibi sit Ecclesia: sed quod Christus
 author & effector baptismi non solum intra sed etiam ex-
 tra Ecclesiam Catholicam, cum verba Ecclesie à Christo
 relicta & ex cœlesti fonte fluentia sine ludibrio recensentur,
 ipse præsens sanctificet sacramentum & baptizatum,
 si obicem non interponit, coniungat cum Ecclesia. (*de
 Baptismo contra Donatistas ubique & de fide ad Petrum cap. 36.
 & contra Gaudentium Donatist.*) Nec enim baptizat sacerdos
 sed Christus: nec est hæreticorum sed Ecclesie catholi-
 cæ baptismus: quanquam Ecclesia ex coniugali Christi
 potestate etiam de ancillis liberos marito progignit.
 Non igitur tantum in Ecclesia factus baptismus valet:
 nec ubi confertur baptismus, ibi necessariò sic est Christi
 Ecclesia ut cœtus & conuentus hominum, inter quos ad-
 ministratur baptismus, sit Ecclesia. Mysterium id vanita-
 tis Lutheranae sed falsissimum est. Vbicunque enim ba-
 ptismus integer sine mutilatione verborum est: semper
 est aliquid Ecclesie tanquam donum vero Domino sur-
 reptum & translatum ad furem: sed non est necessariò
 Ecclesia: nec si est, aliorum est quàm baptizatorum: nec
 diutius quàm quousque usum rationis consecuti in fidei
 publica testatione & in societate religionis non coniun-
 guntur cum hæreticis. Tum enim rursus propria perfid-
 dia abscissi ab Ecclesia desinunt esse Ecclesia: ut scurra
 Lutherus (*Tom. 7. fol. 414.*) faretur & terminum præsti-
 tuit septimum vitæ vel octauum annum: intra quem in
 Ecclesiam & cælum recipit in Papatu baptizatos infan-
 tes: de-

tes: deinde papisticam fidem amplexos & factus adulti-
ores rursus ab Ecclesia & cælo excludit. Permittit igitur
non esse Ecclesiam veram Papatum: sed in Papatu in-
fantes esse Ecclesiam quamdiu facti intelligentes non
recipiunt papisticam fidem: vitiosè quidem quòd hære-
ticus erroris insimulat Catholicos: tamen non absurdè
quod ad rem attinet. Non enim vera Christi Ecclesia
semper est quæ Sacramentis vtitur: nec baptismus Eccle-
siam veram necessariò significat: cum & foris & intus, id
est extra & intra Ecclesiam sit baptismus verus & vtrin-
que, tanquam donum Christi cõcessum Ecclesiæ, raptum
ab hæreticis: tamen efficax propter influentē in donum
suum à Christo etiam per hæreticorum intercessionem
sanctitatem: nisi impedimentum interijciatur à bap-
tizato, vt vel post infantiam ab Ecclesia se Catholica rur-
sus abstrahat, vel adultus cum baptizatur, inrus fidem Ca-
tholicam nō suscipiat: quo vtroque casu character sem-
per imprimitur & impressus semper hæret: gratia verò
ab adulto hæretico non recipitur, & suppeditata infantī
cum ad maiorem ætatem adolescens in fide Catholica
Ecclesiæ non persistit, rursus amittitur. Sic igitur cum Ec-
clesia cohæret baptismus: vt semper sit Ecclesiæ: tam-
etsi furto ablati veniat in manus & vsurpationem hæ-
reticorum: tamen non semper inferat vel ex se conclu-
di sinat Ecclesiam: nisi respectu eorum qui vel infantes
baptizantur vel adulti accedunt ad Catholicam sequen-
dam fidem. Alioquin falsissimum est & ab ipso Luthero
repudiatum, congregationem in qua baptismus verus
tribuitur, esse necessariò verā Ecclesiam Christi. Nec ad
istam rem scripturæ, quibus Hunnius pueriliter abutitur,
considerationem vllam habent. Verum est pertinere ba-
ptismum ad solam Ecclesiam: sed interim vt meretrices
legitimorum maritorum dona & vt Philistini arcam
Dei & Reges Babyloniæ vasa sancta templi, sic hæretici
Ecclesiæ *χειρίδι* per iniuriam ad se traducunt: non vt

Qq

hære-

hæretici inde fiant Ecclesia: nec ut baptismus sit hæreticorum: Nihil enim istorum accidit: sed ubicunque baptismus ratus est, ibi tanquam donum est & possessio Ecclesiae: nec tanquam res furtiua vsucapitur vel possidetur ab hæreticis vnquam. Similiter secundò verum est per baptismum infantes ingredi in Ecclesiam: & tertio, regenerari baptizatos: in Ecclesia Catholica ad salutem; ab hæreticis ad perniciem cum adulti non accurrunt ad participandum societatem Ecclesiae Catholicae: & quartò, per baptismum & tantum in arca saluari qui salutem consequuntur: & quintò, mundari Ecclesiam Lauacro aquae per verbum & fieri saluam per baptismum. Omnia ista vera & scripturae sunt. Sed quid ex tot veris & concessis sequitur? Non certè quod infans Hunnius per ruditatem concludit: tantum intra Ecclesiam dispensari baptismum & esse Ecclesiam veram ubi vsus valet baptismi: sed ad Ecclesiam Catholicam semper pertinere baptismum, & uti hæreticos baptismum tanquam furto: tamen ex illorum baptismum impetrari salutem cum baptizati intus non obijciunt repagulum & cum in verbis & in materia baptismi & in intentione baptizantis nihil interuertitur: & in genere non esse aliam ad aditum caeli à Christo patefactam viam quam per baptismum. Hæc igitur ad superiores scripturas consecraria sunt: non illa in quibus ridiculè exultat Hunnius: cum infans disputat de infantibus & ex albo concludit nigrum. Non enim quia partem primam Ecclesiae constituunt infantes, ideo interroganti quæ tota sit Ecclesia Catholica rectè respondetur esse infantes: nec rursus infantes quia in Ecclesia sunt, ideo sunt in Ecclesia Lutherana: nec baptismus quia semper est Ecclesia, ideo tantum intra Ecclesiam communicatur vel semper valet ad salutem: nec ubi baptismus est, ibi & in isto coetu extra baptizatos infantes & adultos Catholicos est Ecclesia vera Christi. Falsa hæc sunt omnia & nugæ: hebetudines: malitiæ Lutherana-

theranorum & Hunnij. Sed satis excussimus conclusum primum.

Secundum & tertium (coniungam enim vt inter se connexa & consecutaria) sunt adhuc turpiora: profundi longiùs Catholicam quàm Romanam Ecclesiam & non separari à Catholica qui separantur à Romana: quia Catholica ad omnes baptizatos: Romana tantùm ad quosdam qui Pontifici subiiciuntur, spectet. Fac pro Hunnio Pappo syllogismum vt vim & efficaciam connexi videamus.

Ecclesia Catholica (inquit Hunnius) complectitur omnes baptizatos.

Ecclesia Romana non complectitur.

Ergo Ecclesia Catholica patet longiùs quàm Romana. Ergo qui cum Romana non conueniunt, tamen conueniunt cum Catholica.

Ergo Hunnius non est Hunnius.

Quid videtur Pappo de Hunnio? An non magnus est Dialecticus? Primò bis falsum est, Ecclesiam Catholicam esse omnium baptizatorum. Est enim tantùm eorum qui in Catholica Ecclesia vel etiam ab hæreticis ritè baptizati, cùm vtuntur ratione, necuntur cum Christi Ecclesia in professione fidei & vinculo pacis. Nec simpliciter omnis Catholica Ecclesia complectitur tales omnes: sed Catholica tota constans partibus omnibus & in se ambituque suo complexa ab Apostolis vsque ad ætatem nostram Ecclesias omnes omnium temporum & locorum. Sic igitur accepta Ecclesia Catholica continet baptizatos omnes, in sensum in quem diximus. Alioquin si pro Catholica particulari intelligetur, non erit omnium: tamen erit Catholica: cùm quod in partibus quas *ὁμογενεῖς* appellant, vsuuenit vt quæque pars sortiatur cognomentum totius, idem contingat in Ecclesia Catholica: vt sicut quæque pars aquæ dicitur aqua, sic Ecclesiæ singulares Christi dicantur Catholicæ, tametsi totius

Qq 2

Catho-

Catholicæ sint partes. Hæ verò baptizaros omnes in se non includunt sed tantùm qui ad amplitudinem & restrictionem illius pertinent. Itaque quod de Catholica proponit, verum non est, nisi de Ecclesia tota se loqui & de baptizatis cum Ecclesia deinceps significet Hunnius.

Sic secundò falsum est, Romanam Ecclesiam non esse æquabiliter omnium quorum est Catholica. Reciprocantur enim mutuò Catholica & Romana si capitis & fidei vnitas spectetur: nec Romana est non Catholica: nec Catholica non Romana, id est, in fide cum Romano Pontifice non coniuncta: nisi fortasse per malitiam Hunnius non talem Romanam sed aliam mœnibus tantùm vrbis vel finibus Imperij Romani terminatam intelligat: quam tanquam particularem Catholicam concedimus non conuerti cum tota Catholica sed angustiorē esse: tamen vt nihilominus sit Catholica. Quid igitur lucrabitur Hunnius ridicula ista propositionum textrina? Nam si in maiori non ad totam Ecclesiam, & in minori non ad fidei Romanę Ecclesiam, æqualem Catholicę Ecclesię respiciet: ex falsa & particulari maiore, & simul ex particulari minore nihil nisi miseriam Lutheranae sectę concludet: nec nos impedit: Rursus si maiorem pro tota Catholica, minorem pro vrbis & Imperij Ecclesia intelliget, nihil negabimus: sed rursus nihil contra nos obtinebit Hunnius, qui Romanam non septam muris ciuitatis vel circumscriptam nominis Romani finibus; sed consociatam cum capite Ecclesię Romano Pontifice & peruagatam per omnes orbis terrarum & omnium ætatum angulos & partes, eo que cum tota Ecclesia Catholica reciprocantem Ecclesiam proponimus. Sed inquires, Pappę, loqui Hunniū de Romanę fidei Ecclesia: & probare de multis terrarum locis Ecclesiam Catholicam à quibus rursus segreget Romanam. At quomodo probat, Pappę? Audiamus enim rursus artificium nouum.

Græcæ;

Græcæ, ait, & Lutheranæ & Calvinisticæ Ecclesiæ, sunt Catholicæ: non Romanæ: Catholicæ, quia efficacem baptismum habent: non Romanæ; quia Pontificem non agnoscunt sed reijciunt.

Non igitur omnes Catholicæ sunt Romanæ. Catholicæ igitur sunt Ecclesiæ quædam: tamen non Romanæ: *ὅτι ἐστὶν ἡ δὲ ἑκείνη*, vt clamat Grynæus:

Bone Deus, quantum fulmen? quantum tonitru tonantis & fulgurantis Hunnij? Primum falsum est, Catholicas propter baptismum esse Græcas & Lutheranas vel hæreticas alias Ecclesias. Baptismus enim congregacionem, in qua baptismus confertur, ex se nec indicat nec facit Catholicam, vt diximus, nisi solo respectu vel infantum qui sine vitio baptizantur, vel adultorum cum ipsi se à gratia baptismi & ab vnitate Catholicæ fidei non abstrahunt. Non igitur efficit baptismus vt vel Græca vel Lutherana vel similes Ecclesiæ fiant Catholicæ: sed tantum ostendit, esse in illis aliquid non earum sed Ecclesiæ Catholicæ proprium, per quod non hæretici, non totus coetus sed tantum infantes & adulti, qui externa societate & communitate locorum iuncti cum hæreticis sunt & fidem Ecclesiæ Catholicæ non repudiant, inseruntur in Ecclesiam & fiunt pars Ecclesiæ Christi. Atqui isti Romanam Ecclesiam non vituperant: non infantes, qui per ætatem non possunt: non adulti quia implicaret contradictionem, si quos esse diximus, affectu Catholicæ fidei & Ecclesiæ non essent. Est igitur vanitas maxima: coetus in Græcia, Germania, Gallia, Anglia & locis alijs qui bellum cum Catholica Ecclesia gerunt, Catholicas esse Ecclesias: & esse propter baptismum. Schismatici coetus & hæretici sunt: tamen in exteriori aspectabili & ciuili consuetudine & in loci comprehensione Ecclesiam Christum infantum tum etiam adultorum, qui fidem Catholicam nostram sequuntur, sicut Babylon populum Iudæicum & Sodoma familiam Lothicam includunt: & usur-

patione furtivæ peregrinæ sanctitatis per baptismum Catholicos liberos Ecclesia gignunt: cum ipsi sint hæretici & maneat ancillæ gentiles, & non vxores Christi: Catholici vel Catholica Ecclesia non sint, nisi Romani fiant, fidei Christianæ, quomodo Romæ in publica Ecclesia Christi traditur, obsequentes filij. Non enim Ecclesia vna Catholica sentit cõtra aliam Catholicam: fides vna est, Ecclesia vna: non duæ: nec si Catholica est Catholica, erit etiam hæretica. Monstra sunt Pappe, quæ fingitis: & intelligitis prorsus nihil: ne quidem cum in iugulum exitiumque vestrũ infigitis gladios: quod hîc facit Hunnius. Nam si omnibus locis quibus baptismus efficax est, Catholica erit Ecclesia & sic erit quemadmodum vult Hunnius, vt tota societas baptizantium & baptizatorum sit Ecclesia Christi: præterea si qui in fide dissident, tamen sunt Catholici, modò rectè sint baptizati: simul igitur Catholici erunt Ariani, Nestoriani, Lutherani, Cingliani, Schvvenckfeldici & infinita colluies hæreticorum omnium: & Catholica Christi Ecclesia erit Ariana, Calvinistica, Anabaptistica, Lutherana: nec tantum Catholica erit Lutherana: erunt plures Catholicæ: & nostram Ecclesiam pariter sinetis esse Catholicam & nos Catholicos: rursusque damnabitis fatuitatem vestram quòd in primis Lutheri furoribus libenter concessum Catholicorum cognomentum postea facti impudentiores per vim detraxistis nobis: & tanquam rapinam novam adhibuistis ad induendã antiquo splendore sectam recentem vestram: cõtra naturam vocis: contra cælum & terram. Inde verò quanta extabit confusio? Nam si erunt omnes Catholicæ, erunt simul omnes sanctæ? cum vna sit sancta & Catholica Ecclesia? Nulla igitur hæretica? & par erit cõditio omnium? Quod vt fiat magis perspicuum, imitabor Hunnij in argumentando progressionem: perpende Pappe & quid de Hunnij acumine maximo iudices, responde.

Catho-

Catholica Ecclesia est omnium baptizatorum:

Lutherana non est omnium: non Græcorum: non Arianorum: non Caluinistarum: non aliorum qui cum secta vestra pugnant. Probo. Græci enim & Ariani & Caluinistę & infiniti alij baptizant: tamen vos nō agnoscunt: sed vituperant: damnant: execrantur.

Latius igitur patet Ecclesia Catholica quàm Lutherana: & non est omnis Catholica Lutherana: & est Catholica quæ non est Lutherana: & non separantur à Catholica, qui discedunt à Lutheranismō; nec nos qui longissimè volumus à vobis esse interclusi, propterea sumus alieni ab Ecclesia Catholica: sed manemus Catholici tametsi abiuncti à secta vestra: summatim erunt pariter Catholici omnes: Catholici, hæretici: schismatici.

An verò non dignus est Hūnius quem non Lutherani, quos solos Catholicos non relinquit, sed hæretici oēs laureatū cum triumpho ducāt ad hospitium? pro re tam bene gesta, & cousq; dilatata & extracta Ecclesia Catholica, quò nemo vnquam regni vel Imperij fines prouexit Imperator: & quò ipse Christus Ecclesiam non extendit quam totum agrū esse non voluit & cū mundo non adæquauit, vt contra Hunniū diximus testari Apologiā. Quid verò Diabolo fiet cuius baptismū probat Lutherus? An & ibi erit Ecclesia? & Diabolus nō attinebit ad Ecclesiā? & cœtus in quo Diabolus fingitur communicare baptismum, erit Ecclesia? & Ecclesia Catholica & Diabolus Ecclesię Catholicę pars & minister? Sed ineptus est Hūnius: animalis est: non intelligit ea quę sunt Spiritus Dei. Rursus repeto, vbi cūque firmus & integer baptismus conferatur: istius loci congregationē necessariò habere aliquid Ecclesię: non esse semper Ecclesiam: nisi eorum respectu qui per baptismū regenerati, non cœtum externum, in quo sunt, cū hæreticus est, sed Ecclesiam Christi in confessione religionis sequuntur: & sunt quidem continuitate & societate loci cum hæreticis & inter hæreticos:

tamen

tamen in fide & iure & ciuitate Ecclesie: non cum hæreticis sed tantum cum Christi Ecclesia colligari. Illi igitur soli Catholici & eo ipso Romani sunt: Papæ Romani in fide filij & socij: nec in vllum hæreticū cœtum congruit Catholici nomen: nec vel in vel de Ecclesia sunt, hæretici, cicti ex comprehensione Ecclesie: prorsus vt mortui iam Apostoli nec in nec de mūdo sunt; nec propter eiusdem vrbis vel prouinciæ occupationem hæretici fiunt Catholici: vt vsura communis Reipublice Babylonicos ciues non fecit populum Dei: nec circumcisionis participatio Mahumetanos Constātinopoli confundit cum Iudæis: de quibus omnibus aliquando non ad confutandum Hunnium qui seipsum refutat, sed ad magis nostram illuminandam de Ecclesia controuersiam & ad obruendas Lutheranorum tenebras agam multò futius. Hoc enim loco tantum obiter argumentum quod ad infantes apposuerat & ex eorū Ecclesia duxerat Hunnius, attingere debui: in quo sicut meretricula Dalila Samsonem licio, sic ille nos baptismo infantum eò constringi putabat vt ad elabendum diuerticulum nullum relinqueretur: quemadmodum ridiculè Thraso gloriatur hæreticus, inanissimus disputator. Vides verò Pape, quomodo vincula quasi fila talarum vt Samson implexum in licio & crinibus clauum extraxit, rupta sine negotio & soluta cum magna Hunnij ignominia, non deinde nos sed sectam Lutheranam constringant. Caue igitur ne de infantibus in responso tuo verbum ascribas vnum: nec de hæretico cœtu qui infantibus baptismum subministrat: nec interrogatus de Ecclesia tota quæ prædicando verbo & administrandis sacramentis occupatur, & doctores missos à Deo ad consummationem sanctorum ad opus ministerij vsque ad exitum mundi habet, respondeas de superiorum temporum infantibus: qui pars quidem muta fuerunt Ecclesie quam quærimus: Ecclesia Catholica tota non fuerunt; & quanquam fuissent,

sent,

sent, tamen qua significatione, quo indicio constaret fuisse Lutheranos? cur non eodem iure Cinglianis, Ariamis & hæreticis alijs liceret accommodare Papisticorum infantum Ecclesiam ad sectam delirationemque suam? cur magis vestri fuissent quàm illorum? Nihil igitur Papistarum infantes vobis succurrunt, nisi prius Catholicam tum Ecclesiam fuisse Lutheranam sectam, id est, posterius priori loco commonstretis. Cur enim Lutherani fuerunt infantes? An quia Catholici fuerunt illi & estis simul vos? Atqui de vobis negamus: concedimus de infantibus: Notum igitur de illis est: de vobis non solum ignotum sed simpliciter falsum est, Catholicos esse Lutheranos. Cur verò ex ignoto & cōtrouerso concluditur falsum? Rursus fuerint superiorum temporum infantes Lutherani: tamen pabulum ad nutriendam sectam vestram non suppeditabunt: Iterum enim negabimus, fuisse infantes Lutheranos Ecclesiam Christi. Ecclesia enim Christi tum infantes tum adultos in se complectitur: nec est vnquam sine adultis qui Euangelium & sacramenta tradunt & accipiunt. Sed in vestra infantum Ecclesia per quindecim secula repressum Christi & occultatum Euangelium iacuit in tenebris & sordibus vt ab adulto nullo, de quo constet, excoleretur: lateret sine testimonio sub scamno: sine ministerio: sine cultura: sine confessione: & hæretet in solis infantibus. Vestra igitur infantū Ecclesia orba ab adultis viris & foeminis & tota in cunis & in vagitu infantum cōsistens Ecclesia Christi nō fuit. Id verò Pappè quia magis dedecorat sectā, intermitte: nec te cum Hunnio da in viam à solis infantibus tritam: ne quidem si tritam esse liqueret: De adultis circumspice: & quia publicos omnes amisisti Patres: Scholasticos: contradictores: Græcos: Catholicos: hereticos: senes: infantes: refer te ad extremum receptum & finge cum magistris tuis occultos qui propter infinitam Papæ Tyrannidem attollere caput & confi-

R r   teri

teri Christum absterriti cruciamentis suppliciorum non potuerint.

Scis quidem viam vobis obstructā & gladios ex manibus excussos, & C A C V M vestrum ex latebris impudentiæ extractum esse in solem & in aspectum omnium. Tamen quid facies, desertus à præsidijs reliquis? periclitemur igitur aliquid Pappæ: & lustremus occultos.

Sed dicam vno spiritu breuiter omnia. Occulti, Pappæ, Christiani nulli sunt: sunt electi nonnulli: tamen noti & publici: non quidē electione: sed confessione Christi: societate Ecclesiæ: puritate vitæ. Tamen, inquires, cognouit Dominus qui sunt eius. Verissimum: & cognouit antequā fundamenta iacerentur mundi sanctos Apostolos, sanctos Patres, S. Martyres. An igitur quia Deus cognouit, non fuerunt visibiles? publici? non cogniti mundo? non Christianis coniuncti fide? Intuetur Deus in corda suorū: & qui seriò & qui simulatè credant, compertum habet: quod nos non possumus: tantum ex miraculis, ex exitu vitæ, ex martyrijs, ex fide, vita, iudicijs alijs conijcimus, fuisse electos Deo notos. Interim incurrunt in oculos, in aures, in sensus omnes: homines publici: eloquentes fidem Christi; oppetentes mortem pro Christo; coniuncti & nexi cum Christianis alijs societate Ecclesiæ. Nec affirmatè tantum capienda coniectura, qui Deo noti sint & electi, consequimur: sed cum primis negatiuè certum scimus, qui non sint. Qui enim cum necessitas requirit & periculū impendet nullum, Christum non confitentur coram mundo: fratres errantes, inter quos commorantur, cum possunt, non reuocant in viam: impurè viuunt & credunt: Idololatrias non refugiunt: cum vsq; ad spirationem vltimam in his persistunt, electi Dei non sunt: idque tam est nobis luminosum & perspicuum ut nihil possit esse magis. Nega aliquid si potes: Ipse Christus cum Apostolis inficiationes tuas redarguet & in fauces tuas retrudent. Quod dico vobis in tenebris, dicite in
lumi-

Iamine, & quod in aurem auditis, prædicate super tecto: qui me confitetur coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo qui in cælis est; qui negauerit, negabo (*Matthæi 10.*): Spiritus sanctus arguet mundum (*Ioannis 16.*): Ore fit confessio ad salutem & Fides est ex auditu, Et quomodo credent si non audiunt? quomodo audiēt sine prædicatione (*Rom. 10.*): In Ecclesia magna confitebor tibi, & in populo graui laudabo te (*Psal. 21. & 34. & passim*): Tu autem conuersus confirma & fratres tuos (*Luce 22.*): Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet pater (*Ioannis 14.*): In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis adinuicem (*Ioannis 13.*): vt & ipsi in nobis vnum sint, vt credat mundus quia tu me misisti (*Ioannis 17.*): sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona & glorificent patrem vestrum qui in cælis est (*Matthæi 5.*)

Non igitur in caligine manent electi: Accendunt in se lumen & præferunt alijs: fide: vita: martyrio: interdum etiam edendis miraculis: & quanquam in ijs, qui videntur electi, error iudicij nostri sæpenuerò intercurrit: tamen nemo electus est, qui non etiam sit vocatus & iustificatus & glorificatus (*Rom. 8.*): & qui signa electionis non proferat in conspectum.

Vt verò singulariter electi occultari non volunt: sic Ecclesia tota electorum sine detestabili blasphemia ne quidem fingi potest tota inclusa in tenebris & ignota mundo. Nam vt nihil reperam de fidei confessione quæ omnibus incumbit: est Ecclesia Christi in monte posita ciuitas (*Matth. 5.*): mons domus Domini in vertice montium positus, supra colles omnes sublatus, ad quem omnes gentes confluent & populi multi qui dicent: venite, ascendamus ad montem Domini & ad domum Dei Iacob, & docebit nos vias suas & ambulabimus in semitis eius (*Esaiæ 2. & Mich. 4.*): cuius nutritij erunt Reges & nu-

trices Reginae (*Esaia* 49.): cui Reges ministrabunt; in cuius lumine ambulabunt gentes, & reges in splendore ortus: cuius cultores quemadmodum accurrant, videri iubet scriptura; (*Esaia* 60.) domus in qua timebunt gentes nomen & omnes Reges terrae gloriam Dei: nō clam sed in conueniēdo populos in vnum & reges vt seruiant Domino (*Psal.* 101.): semen quod SCIETVR in gentibus & germen in medio populorum: sic vt omnes qui eos VIDENT, COGNITVRI sint, quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus (*Esaia* 61.): vrbs cuius portae aperientur iugiter & nec die nec nocte claudentur vt ad eam afferatur fortitudo gentium (*Esaia* 49.); super cuius muros constituit Deus custodes qui tota die & nocte in perpetuum non TACEBUNT: (*Esaia* 62.) populus quem vocabunt sanctus populus & redempti à Domino (*Ibidem.*): cœtus non tantum Apostolorum sed etiam eorum qui per eos credent: qui tum inter se, tum in patre & filio vnus esse debet, non occulta sed testata externis sensibus vnitatem, vt infidelis mundus eam aspiciens & euidentia compulsus, credat, à patre missum esse Christum (*Ioannis* 17.): domus magna Dei, firmamentum & columna veritatis (*1 Timoth.* 3.) cui Deus Apostolos, Prophetas, Euangelistas, pastores doctores impertit ad consummationem sanctorum, in opus ministerij, donec occurramus omnes in vnitatem fidei & agnitionis filij Dei: id est, vsque ad finem mundi quamdiu ministerio & consummatione opus erit (*Ephes.* 4.): in qua prædicabitur Euangelium regni vniuersae creaturae & in toto orbe habitabili vsque ad consummationem in testimonium omnibus gentibus (*March.* 24. & *Marci* 16.).

Quorum an aliquid est, quod occultatam Ecclesiam confirmet? quod non magis tollat & exterminet? & Ecclesiam Christi esse non sinat? sine cultu Dei? sine prædicatione & auditu? sine testatione fidei? Electorum igitur Ecclesia, quæ in Ecclesia vocatorum, sicut distin-

distinguit Hunnius, inhaeret & illius pars est, occulta esse non potest, cum sentiatur sensibus omnibus: & in ea primo loco splendeant opera electorum, & luceant in oculis hominum: ubi nulla supplicia, nulli cruciatus, nulli Tyranni impediunt: portæ enim inferorum non preualebunt contra Ecclesiam electorum (*Matth. 16.*) nec extimescunt dolorum acerbiter electi nec propterea tacent omnes. Nolite timere eos qui occidunt corpus: ne ergo timueritis eos: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini (*Matth. 10.*): os & sapientia cui non poterunt resistere & contradicere omnes aduersarij vestri. Trademini autem à parentibus & fratribus & cognatis & amicis, & morte afficient ex vobis multos (*Luca 21.*): quod idem Lutherus & Schmidlinus magnis exclamationibus defendunt, cum damnant eos qui tacent & non pro virili parte contra Idololatrias ore, calamo, vita, morte pugnant. Non igitur impediunt Tyranni quò minus publica sit & incurrat in sensus electorum Ecclesia. Deinde vt verum sit obscurari Ecclesiam & tanquam in caligine occultari per immanitatem Tyrannorum: quod tamen est falsissimum: quid tamen de ætate S. Patrum dicemus, Hieronymi, Augustini, Leonis & æqualium? cum ad fruendam pacem splendesceret Ecclesia & floreret tranquillitate? & in ipsis S. Patribus laus summa luceret incredibilis humanitatis? Aut enim fuerunt tum electi, aut nulli fuerunt. Posterius nemo concedet: interiisset enim Ecclesia & mentiretur veritas Christus, qui semper se futurum cum Ecclesia promisit. Fuerunt igitur omnino Christiani electi. At qui rursus vel intellexerunt fidem Christi: vel non intellexerunt. Ponamus primū non intellexisse: Vsuuenit igitur aliquando vt omnes electi errarēt (contra Christum *Matthæi.*) & nemo per orbem omnium terrarum & gentium vel vocatus vel electus esset qui compertam & perspectam veritatem Christianam haberet: & vel Spiritus sanctus ele-

Quos non illuminasset: vel electi prelatu à Spiritu sancto
 lumen ipsi restinxissent: quoru nihil sine contemptione
 Christi & peruersione scripturę cõfirmari potest. Itaque
 necesse est fuisse semper & intellexisse scripturã Electos.
 Sed tũ cur nõ S. Patres humanissimos viros cõmonuerũt
 & auocarunt ab errore? cur Christum suum & Christi in
 scriptura propositã veritatem nõ sunt confessi? cur non
 cõmunicauerunt cum sanctis? cur non prædicauerunt
 publicè? cùm periculũ nullum à S. Patribus extimescen-
 dum? cùm discrimen obeundũ nullum & perferendum
 supplicium nullum esset? cùm laboraret ab Antichristo
 corrupta veritas? & tot tamque magnæ Ecclesiæ & in il-
 listam sancti Patres & pretiosæ animæ versarentur in er-
 rore? & passim non Christi vocem sed Antichristi de-
 prauationes audirent infundi in aures ouiu? An fortas-
 sis fecerunt? sed Patres sancti oblatam veritatem reiece-
 runt & non receperunt cohortationes? At quis de S. Pa-
 tribus credet? & omnino quando & quomodo factum
 esse? quibus testimonijs? vnde constat? & cur repulsi à
 S. Patribus, cùm pacem Ecclesiæ nullus Tyrannus tur-
 baret, non ipsi tum libris tum sermonibus dimicarunt
 pro Christo contra Patres? & miseras plebes abstraxe-
 runt à mendacio & ab Idololatria? Id verò si nun-
 quam ne quidem periclitari voluerunt, ecquis tam ru-
 dis erit in cognoscenda scriptura & tam hebes in com-
 muni intelligentia, vt electos fuisse credat, qui non ab-
 territi crudelitate tormentorum, sed retardati ignauia
 & obstupefacti torpore cùm sine metu supplicij liberè
 possent, non defenderunt veritatem? & passi sunt iace-
 re mundum & Ecclesiam in sordibus errorum & ipsum
 Christum in ignoratione & neglectione Christiano-
 rum? Falsum igitur est & falsius falso: occultos esse ele-
 ctos omnes & vlla ætate oppressam taciturnitate & mu-
 tam Ecclesiam Electorum & remotam fuisse ab ocu-
 lis & auribus hominum: sed verum est S. Patrum publi-
 cam

eam Ecclesiam fuisse Christi & Electorum Ecclesiam;
& electos fuisse S. Patres, & fidem eorum fuisse fidem Ele-
ctorum.

Dices fortassis, Pappo, electos qui cū S. Patribus vixe-
runt, obligatos communi errore, & obstrictos eadem cę-
citate nō vidisse veritatē antequam morerentur? & cum
morte primū plenam perfectamque Christi cognitio-
nem influxisse, tabescētibus tū stipulis humanis. At illud
in initio Epistolę euulsum cum radicibus omnibus & re-
futatum paulò antè fuit: nec sic nec semper esset Ecclesia
fundamentum & columna veritatis (1 *Timoth. 3.*) nec es-
set corpus Christi nec πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρωμένον (ple-
nitude Christi qui omnia implet in omnibus (*Ephes. 1.*)
nec consisteret cōtra portas inferorū (*Matth. 16.*) nec fu-
isset edificatū corpus Christi per opus ministerij, ad con-
summationem sanctorum in vnitatē fidei & agnitionis
filij Dei (*Ephes. 4.*) nec audiissent oves vocem Christi (*Io-
annis 10.*) nec Spiritus sanctus mansisset in æternum cum
Ecclesia (*Ioannis 14.*) nec duxisset in omnem veritatē
(*Ioannis 16.*) nec bonum semen quod exceptum bona ter-
ra tulit in bono & optimo corde fructum patientiæ cen-
tuplum, creuisset vsque ad tempus messis (*Matthæi 13. &
Lucæ 8.*) nec rectè vaticinati fuissent Prophetæ, nec ve-
rum dixisset Spiritus sanctus, apud Esaiam *cap. 60*: Erit
tibi Dominus in lucem sempiternam. Non occidet vl-
trà sol tuus, & luna tua non minuetur: populus tuus
omnes iusti. & *cap. 11*: Non nocebunt feræ nec occident
in vniuerso monte sancto tuo, quia repleta est terra sci-
entia Domini. & *cap. 59*: Hoc fœdus meum cum eis, di-
cit Dominus. Spiritus meus qui est in te, & verba mea
quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de
ore seminis tui, & de ore seminis seminis tui, dicit Do-
minus, amodò & vsque in sempiternum: de quibus
omnibus fusiùs ago in Causis quas de conuersione fan-
cti Principis, Iacobi Badensis Marchionis scripsi. Electi
igitur

igitur omnes occulti & in perspicientia veritatis erratici non sunt: & quanquam interdum Christiani nonnulli formidine cruciamentorum in silentio fidei delirescunt sine publica enuntiatione religionis: tamen nunquam contitescunt, cum postulat necessitas & cum liberi sunt à periculo: nec tota Ecclesia Electorum simul tacuit vnquam: elocuta semper & confessa Christum: vel in omnibus vel in quibusdam membris: vel in vno vel in alio loco. Cum enim in regno Israelis centum Prophetæ inclusi in cauernis & septem millia virorum, qui genua ante Baal non inflexerunt, palàm pro religione diuina non pugnarent: & in solo Elia ex Prophetis omnibus recubuisse dimicatio pro vero cultu Dei & patrocinium religionis videretur: illo eodem tempore in toto regno Iudæ apud Regem, sacerdotes & populum vigeat ad maximam deuotionem purissima cultus diuini publica tractatio: cum Asa Rex pater rectum faceret in conspectu Domini & purgaret omnes sordes idolorum: & corde perfecto cunctis vitæ diebus coleret Dominum & mandaret grauiSSimè populo Iudæ vt sub pœna mortis quærent in toto corde & in tota anima sua Dominum Deum patrum suorum & inhererent in lege Dei eiusque mandatis: & id factis laudabiliter præstaret populus (3 Reg. 15. & 2 Paralip. 14. & 15.) : & Iosaphat filius eius non declinaret à vijs patris & rectum faceret & quæ placita erant, in conspectu Domini (3 Reg. 22. & 2 Paral. 20.) & nō speraret in Baalim sed in Deo patris sui: & progrediretur in præceptis illius & non iuxta peccata Israel: mitteret verò in totum Iudam Leuitas cum libro legis ad erudiendum populū (2 Paral. 17.) : & constitueret sacerdotes qui fidem docerent populum ne peccarent in Deum: & prepararet cor suum vt requireret Deum patrum suorum: & reuocaret totum regnum ad Dominum Deum patrum suorum: sic vt propter bona opera quæ in illo reperiebantur, Deus intermitteret paratam

ratam

ratam vindictam: (*cap. 19.*) & totus Iudas congregatur cum Rege ad obsecrandum Deum: & ipse Rex tum totum se conferret ad rogandum Deum, tum pulcherrimam concionem pro cultu Dei haberet ad populum: & ieiunium prædicaret in vniuerso Iuda (*cap. 19.*) & moretur in obsequio gratiaque Dei (*cap. 20.*) Sicigitur sub Elia, cum in Israele silerent electi, non tacebant in regno Iuda, sed palam testificabantur omnes fidem: communi celebrando ieiunio: docēda per totū regnum seruandaq; lege: instituendis in virorum, mulierū & paruulorū omnium conuentu precibus & concionib. publicis, & acclamationibus ad Deum: cum Rex primum exemplum poneret: sequeretur tota totius regni circumfusa multitudo: ut quo magis religio per Regis Tyrannidem tegeretur & obscuraretur in Israele, hoc plus & summa puritate, & cumulata confessione, & externa dignitate splenderet in Iuda: & quidem illo tempore, cum Elias se solum ex Prophetis in Israele relictum, qui iacentem religionem extolleret, tum Deo, tum hominibus conquereretur: rectē quidem quod ad particularem Ecclesiam Israelis, & ad confessores publicos istius regni, & loci spectat: sed non ut per mendacium turpissimum inuertunt Lutherani, & præsertim rabula Schmidlinus, qui de totius orbis terrarum Ecclesia & electis omnibus loqui Prophetam criminose mentitur in Esslingensibus rabiosis seditioibus.

Sic Azarias Propheta (*2. Paral. 15.*) cum vaticinaretur, transituros dies multos in Israel sine Deo vero, & sine sacerdote doctore, & sine lege: continuo excepit Iudam, ad quem loquebatur: & hunc iussit esse animo forti, & tenere cursum pietatis, in quo erat: simulque pro bono opere mercedis spem statim ostendit.

Eodem modo Oseas non Ecclesiam totam, ut sine pudore mentitur Schmidlinus: sed solam Ecclesiam Israelis nominat meretricem: liberat ipse à tanto probro Iudam, cuius Dominum misereri, & curam suscipere (*cap. 1.*)

Ss

tanquam

tanquam non deflecentis à lege (*cap. 4.*) & consentientis fideliter cum Deo, & cum Sanctis (*cap. 11.*) aperte tradit: Et quid opus est multis?

Nominent Lutherani momentum temporis vnum: quousq; regnum & Ecclesia Iudæorum floruit: ostendam semper & Ecclesiam publicam, & electos nō occultos, sed publicos: vel paucos, vel multos. Cū Elias solus esset in Israele: tamen occultus non erat: fulgurabat in miraculis: insectabatur & occidebat sacerdotes Baaliticos: conquisitus ad supplicium à Rege, non abdebat se semper in latebras, sed prodibat in conspectum & insectabatur Regem asperrimè: & totum populum reducebat in viam pietatis. Non igitur occultus fuisset: tametsi solus in totius mundi amplitudine (quod tamen falsum est) purè coluisset, & publicè contestatus esset religionem Dei.

Verū nectunc, nec vnquam postea in istam calamitatem recidit Ecclesia tota Dei, vt publicus Propheta, & publici Electi non superessent, qui palam patrocinaerentur religioni, & errantem populum corrigerent. Articulus nullus temporis: memoria nullius ætatis: indicium nullum significari ex Scriptura potest: cū non simul viuerent Prophete, qui ruentem & concussam ab idololatriis fidem statim subleuarent, & lumen præferrent populo: non occultè, sed in auribus & oculis omnium. Mittebat enim Dominus Deus Patrum suorum ad illos per manum nuntiorum suorum de nocte consurgens, & quotidie commonens: eò quod parceret populo, & habitaculo suo (*2. Paralipomenon trigesimo sexto.*) Et testificatus est Dominus in Israele, & in Iuda per manum omnium Prophetarum, & Videntium, dicens: Reuertimini à vijs vestris pessimis, & custodite præcepta meæ, & cæt. sicut misi ad vos in manu ser-

nu feruorum meorum Prophetarum. (4. Regum decimo septimo.)

Id autem subsidium, quod clementia DEI Synagogæ Iudaicæ concessit, cur surripiunt Lutherani Ecclesiæ CHRISTI? quæ vincere Synagogam debuit, & frequentia splendoreque maiori auditorum, & longiori profeminatione, & perpetuitate, & profusione Ecclesiæ? contra scripturam? contra promissiones CHRISTI? contra consuetudinem & exempla Ecclesiæ prioris? Sinamus igitur mortuos sepelire suos mortuos: & quos occultos esse volunt, iacere occultos in tenebris: nec nobis notos, nec illis: de quibus ne quidem an fuerint constat: alioquin enim occulti non essent: eoque nec aduersarios nobis, nec amicos: & omnino religionis nec patronos, nec hostes: tantumne ex hominibus facti asini, sentiamus, fuisse vllum, vel futurum vnquam tempus, quo electos Christianos simul omnes per vniuersam Ecclesiam (siue pax sit, siue bellum) vel consopire taciturnitas, vt nemo confiteatur Christum; vel opprimere cæcitas possit, vt syncerè Christum, eiusque fidem nemo cognoscat.

Nec fortassis tu dices: nec à pingui matre, vel potius à fucoso matris pigmento Apologia dissenties: quæ occultam Ecclesiam non recipit: sed NOTAS EXTERNAS ad ECCLESIAM attexit, QVIBVS COGNOSCI POSSIT, VIDELICET, PVRAM EVANGELII DOCTRINAM, ET SACRAMENTORVM ADMINISTRATIONEM CONSENTANEAM EVANGELIO CHRISTI: His enim verbis Confessio viginti vnus capitum inconstans mater, articulo 70. paulò obscurius: sed pafsa multis mendaciorum pulmentis Apologia, tegmen

Ss 2

matris,

matris, clarissime sententiam Lutheranorum proponit: & quia externa illa sunt, & tum Doctores, tum ciues Ecclesiae, tum ciuitatis gubernationem in se complectuntur, occultam & inuisibilem esse Ecclesiam, in qua rectè docetur Euangelium, & rectè porriguntur Sacramenta, non sinunt: faciunt necessariò publicam & aspectabilem: quod paucis verbis, Pappè, demonstrare visum est, cum alioquin in quaestionem meam non appositè quadraret. Nec enim instituti mei fuit, vt occultos & peregrinantes à notitia hominum Lutheranos, & qui aequè nobis ignoti sunt, ac est Mathematicis quadratura circuli, per coniecturas & cuniculos quærerem: quos mortuos, cum uiui essent occulti, reperirem nunquam: sed tantum vt propositionem, quam in calce secundae Epistolae tanquam scopum praefixeram, in quem tu & omnes Lutherani telis omnibus collinearitis, ita seipsum scripturae & rationum firmamentis, vt omnibus vestris machinis non confoderetur: sed uti tū in aures totius mundi inelamaui, sic seipsam veritate Christi fulciens & circumuestiens Sanctorum Patrum exemplis, intacta perpetuò circumsonaret aures omnium:

NULLVM APOSTOLVM: NULLVM S.
 MARTYREM: S. PATREM NULLVM:
 NULLVM PER SEDECIM PENE SE-
 CVLA ORTHODOXVM: NULLVM
 HAERETICVM: NULLAM ECCLE-
 SIAM: NULLAM VRBEM: PAGVM
 NULLVM: DOMVM NULLAM: HOMI-
 NEM NULLVM: VIRVM NULLVM:
 MVLIEREM NULLAM: SENEM NVL-
 LVM: PVERVM NULLVM: INFAN-
 TEM NULLVM DE RELIGIONE
 CHRISTIANA QVOVSQVE ORBIS
 GENTIVM ET TERRARVM OMNIVM
 LONGE LATEQVE PROFVSVS EST,

SIC

SIC VNQVAM SENSISSE, VT SENSIT
LVTHERVS, ET ISTA OMNIA CRE-
DIDISSE, QVÆ CREDIDIT LVTHERVS:

Falsa verò vestra esse omnia, pigmenta, mendacia, inter-
trimenta, ludibria: quibus sub persona antiquitatis & fe-
nili aspectu occultare & inuoluere in spolijs atque ra-
pinis priorum Ecclesiarum vultis nouitatem sectæ ve-
stræ.

Id igitur dum paulò copiosius demonstraui, & argu-
mentis communiui, simulque de ignotis in vtopia laten-
tibus occultis surtrinam Lutheranam vestram disieci: vi-
deor etiam illud consecutus vt anteoccupans responsum
tuum, magna te liberarem infamia, quæ ex imprudenti re-
rum tractatione dedecori tuo inhæssisset, si, quæ aperta
iam conspicias esse & putida mendacia, nimium credu-
lus sumpsisses à magistris, & intulisses in theatrum. Po-
stea enim factus consideratior, vel gloriam dabis Deo &
in ista luminosa rei perspicuitate abdicans te recenti tur-
pitudine, subibis suaue iugum Christi; consociatus cum „
Sion monte & ciuitate Dei viuentis, cœlesti Ierusalem, „
frequentia multorum millium Angelorum & Ecclesia ^{Heb. 12.}
primitiuorum, qui conscripti sunt in cœlis: quod de te
prorsus confido: vel si calcitrare contra stimulum, & ipse
te ad damnationem destinare perges, intermittes tamen
vetera non argumenta, sed opprobria vestra: & quæres
noua: vel si tu stans post principia, sicut assolet exercitus
sui inflammator Herbrandus, bellum à te inchoatum re-
linques duendum & finiendum alijs, dabis fortassis ope-
ram non vt inepti calones, sed vt robusti & exercitati mi-
lites sine nugarum & conuitiorum quisquilijs in locum
tuum succedant. Quisquis autem erit: modò si vir hone-
stus & peritus pugnae: gaudebo vehementer suppeditari
nouam occasionem ad magis illuminandam rem pul-
cherrimam, & ad vestras in maiori lumine collocandas
fatuitates, & omnino ad magis expolienda nonnulla, que

hic inter plurimas occupationes, & penè perpetuas inter-
persiones peregrinationum atq; negotiorum non satis
fortasse plenè sum persecutus; nec adhuc opus fuit.

Deus Pater omnis gratiæ, misertus cæcitatæ vestræ, per
infinitam clementiam suam oculos petulanter clausos
aperiat magistris sectæ & ciuibus: vel certè, si seditionum
principes & salutis, atque conscientiarum hostes, & pro-
pter præfractam lasciuiam traditos in reprobum sensum
misericordia non dignabitur: tamen miseros discipulos,
& meliores nonnullos magistros, deteriorum magistro-
rum simpliciores simios, in Christo Iesu, vnico totius sa-
lutis fonte, ex turpi veterno, suscitet, ad aspiciendam lu-
centem in omnium Christianorum oculis suauissimam
Spiritus Sancti lucem, & ad lamentandam nobiscum in-
credibilem Diaboli operationem in seductione iniquita-
tis in hæreticis, per quam intelligentes homines, postquã
semel charitatem veritatis reiecerunt, & crediderunt mē-
dacio, eousque cæcat & infatuat, vt quæ pueri Catholici
vident, & audiunt, & intelligunt, senes hæretici apertis o-
culis non videant, nec audiant auribus, nec intelligant
animis: magis tenebras lucem, & Diaboli sordes Euange-
lium purum Christi esse putent: quamdiu Filius Dei præ-
stigiis & opera Sathanæ in hæreticis non dissoluit, &
squamas de oculis, & impedimenta de auribus, & stupo-
rem de mentibus non tollit.

Ephes. Idigitur & omnibus, & tibi præsertim, Pappæ, ex animo
precor: & quia Deus lucem præmonstrat, & inuitat ad pœ-
nitentiam, commoneo, vt ex somno, quo congelauit ani-
mus tuus, surgas, & exurgas à mortuis. Sic enim te illumi-
nabit Christus, Lux mundi, quæ illuminat omnem
hominem venientem in mundum.

Fiat. Fiat.

F I N I S.

